

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์และเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมของชาติไทย อันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย และยังใช้เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ภาษาช่วยให้สามารถประกอบกิจการงานทั้งส่วนตัว ครอบครัว กิจกรรมทางสังคมและประเทศชาติให้ดำเนินไปได้เป็นอย่างดี ภาษาไทยเป็นสมบัติของชาติที่ควรค่าแก่การเรียนรู้ ดังนั้นในการเรียนภาษาไทยจึงต้องเรียนรู้ให้เกิดทักษะที่ถูกต้องเหมาะสมเพื่อที่จะสื่อสารในฐานะที่ภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ และเป็นวัฒนธรรมของชาติที่เสริมสร้างความมั่งคั่งในชีวิตซึ่งบรรพบุรุษได้สร้างสรรค์ไว้ (กรมวิชาการ, 2544 ก, หน้า 1)

ในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 9 พุทธศักราช 2545-2549 ได้เล็งเห็นความสำคัญของภาษาไทย โดยกำหนดให้ภาษาไทยเป็นทักษะพื้นฐานที่ต้องเรียนรู้เพื่อนำไปสู่การพัฒนาตนเองและพัฒนาสังคมในระดับที่สูงขึ้นต่อไป หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533) ได้กำหนดจุดประสงค์ไว้ว่า ให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติของภาษาลักษณะทั่วไปของภาษาสามารถใช้ภาษาติดต่อสื่อสารได้อย่างเหมาะสมตามกาลเทศะบุคคลและสถานการณ์ มีความใคร่รู้ใคร่เรียน ใช้ภาษาในการแสวงหาความรู้เพื่อนำไปสู่การพัฒนาตนเองและสังคมได้ โดยใช้ความรู้ ความสามารถทางภาษาในการศึกษาค้นคว้าวิทยาการต่างๆ ตามความสนใจ (กรมวิชาการ, 2536, หน้า 9) และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้กำหนดคุณภาพของผู้เรียนไว้เมื่อจบหลักสูตรแล้วผู้เรียนต้องมีความสามารถดังนี้

1. สามารถใช้ภาษาสื่อสารได้อย่างดี
2. สามารถอ่าน เขียน ฟัง ดู และพูดได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. มีความคิดสร้างสรรค์คิดอย่างเป็นระบบ
4. มีนิสัยรักการอ่าน การเขียน การแสวงหาความรู้และการใช้ภาษาในการพัฒนาตนเองและสร้างสรรคงานอาชีพ

5. ตระหนักในวัฒนธรรมการใช้ภาษาและความเป็นไทย ภูมิใจและชื่นชมในวรรณคดีและวรรณกรรมซึ่งเป็นภูมิปัญญาของคนไทย

6. สามารถนำทักษะทางภาษามาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และถูกต้องตามกาลเทศะและบุคคล

7. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และสร้างความสามัคคีในความเป็นชาติ

8. มีคุณธรรมจริยธรรม มีวิสัยทัศน์ โลกทัศน์ที่กว้างไกลและลึกซึ้ง

ทั้ง 3 หลักสูตรที่กล่าวมา ได้ให้ความสำคัญทักษะทางภาษาไว้อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะเรื่องการนำทักษะทางภาษาไปใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งจำเป็นจะต้องมีการฝึกฝน เราจึงจะสามารถนำภาษาไปใช้ในการสื่อสารได้ดี ทักษะการอ่านและการฟังเป็นทักษะของการรับรู้เรื่องราว ส่วนทักษะการพูดและการเขียนเป็นทักษะของการแสดงความรู้ประสบการณ์ความคิดเห็น ในการเรียนภาษาไทยต้องเรียนให้สามารถรับสารและส่งสารได้ รับรู้ข้อมูลข่าวสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ เลือกใช้คำ เรียบเรียงความคิด ความรู้ ใช้ภาษาได้ถูกต้องตามกาลเทศะ บุคคล และมีประสิทธิภาพ (กรมวิชาการ, 2544 ข, หน้า 2)

การพัฒนาทักษะทางภาษาทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน จะมีความสัมพันธ์กันเป็นธรรมชาติอยู่แล้ว แม้ในบางโอกาสผู้สื่อสารอาจมุ่งเน้นที่จะใช้เพียงทักษะใดทักษะหนึ่งก็ตาม แต่ก็จะมีการใช้ทักษะอื่น ๆ ผสมผสานปะปนกันอยู่เสมอ ทักษะทั้ง 4 ประการนี้ ทักษะทางการเขียนจะเป็นทักษะที่ค่อนข้างยุ่งยากและซับซ้อนมากที่สุด เพราะการที่จะเขียนได้จะต้องอาศัยทักษะกระบวนการอ่าน การฟัง การพูด และกระบวนการคิดประกอบกันจึงจะสามารถแสดงออกมาเป็นงานเขียนได้ ดังที่ สุทธิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์ (2531, หน้า 1) ได้กล่าวว่า “การเขียนทุก ๆ ประเภทเป็นทักษะที่ค่อนข้างยากเพราะต้องอาศัยทั้งหลักวิชาและศิลปะ ผู้ที่จะเขียนได้ดีต้องเป็นผู้มีความคิดความรู้ในด้านการเขียนและในด้านอื่น ๆ ประกอบกัน ต้องเป็นผู้อ่านมาก ฟังมาก และใช้เวลาในการฝึกฝนเป็นระยะเวลานานพอสมควร”

ทักษะการเขียนนับว่าเป็นหัวใจสำคัญของการสื่อสาร เป็นการใช้ตัวอักษรในการจารึกข้อความให้เป็นลายลักษณ์อักษรในการสื่อความหมายในแง่มุมต่าง ๆ แม้แต่การสื่อสารในชีวิตประจำวันนอกจากจะติดต่อกันด้วยภาษาพูดแล้ว ยังต้องใช้ภาษาเขียนเพื่อสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ เช่นการเขียนจดหมาย การเขียนบันทึก การเขียนสรุปความ การเขียนแสดงความคิดเห็น และการกรอกแบบฟอร์มต่าง ๆ สังคมในยุคปัจจุบันนี้ถือว่าเป็นยุคสังคมแห่งการเรียนรู้ ผสมผสานกับความเจริญก้าวหน้าทางนวัตกรรมและเทคโนโลยีต่าง ๆ ทำให้การสื่อสารด้วยภาษาเขียนมีบทบาทสำคัญมากขึ้น ความสามารถในการใช้ภาษาเขียนเพื่อการสื่อสารจึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นที่จะใช้ในการถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความเข้าใจ ความรู้สึกระบบการต่าง ๆ โดยผ่านกลไกทางนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อมุ่งสร้างความเข้าใจได้อย่างชัดเจนแจ่มแจ้ง

หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533) และในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้ให้ความสำคัญเรื่องทักษะการเขียนไว้อย่างชัดเจนและต่อเนื่องเช่นเดียวกัน นอกจากนี้แนวทางในการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาทุกแห่ง ได้ให้ความสำคัญเรื่องการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารสอดคล้องกันโดยกำหนดไว้ในการประเมินตนเองมาตรฐานที่ 1 ด้านผลผลิตว่า ผู้เรียนต้องมีความรู้และทักษะพื้นฐานตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีตัวชี้วัดที่กำหนดไว้คือ สามารถใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งแบ่งระดับคุณภาพการเขียนไว้ดังนี้คือ คุณภาพระดับที่ 1 เขียนตามแบบที่กำหนดได้, คุณภาพระดับที่ 2 เขียนโดยมีการขยายความยกตัวอย่าง, คุณภาพระดับที่ 3 เขียนถ่ายทอดความคิดเรื่องราว เหตุการณ์อย่างเป็นลำดับใจความ ชัดเจนมีการอธิบายอย่างกว้างขวาง, คุณภาพระดับที่ 4 เขียนโดยเลือกคำสำนวนและวิธีการถ่ายทอดที่เหมาะสมผู้อ่านรับรู้เข้าใจสาระได้ถูกต้อง, คุณภาพระดับที่ 5 เขียนอย่างสร้างสรรค์ใช้ถ้อยคำสำนวนหลากหลายสละสลวยสำหรับผู้อ่านหลายระดับเกิดอารมณ์คล้อยตามและเชื่อถือ โดยยังคงสาระสำคัญและเป้าหมายของการเขียน (กรมสามัญศึกษา, 2544, หน้า 29-38)

ถึงแม้ว่าในทุกหลักสูตรจะกำหนดแนวทางและให้ความสำคัญต่อทักษะการเขียนไว้อย่างชัดเจนและต่อเนื่อง แต่ในทางปฏิบัติเราพบว่าปัญหาเกี่ยวกับความสามารถด้านการเขียนเกิดขึ้นกับนักเรียนมากทั้งนี้เพราะการสอนเขียนเพื่อสื่อสารความคิดต้องใช้เวลาในการประณีตบรรจงมากเพื่อให้ข้อความที่เขียนได้นั้นเป็นที่เข้าใจกระจ่างชัด นอกจากนี้การสอนทักษะการเขียนถือเป็นเรื่องที่ยุ้งยากสำหรับครู ในการที่จะสอนให้นักเรียนสามารถถ่ายทอดความรู้ ความคิดออกมาเป็นภาษาเขียนได้อย่างสละสลวยและในการประเมินผลการเรียนรู้เรื่องการเขียนครูผู้สอนมักจะประเมินผลโดยใช้ข้อทดสอบแบบปรนัยคือ ให้นักเรียนเลือกตอบมากกว่าที่จะใช้การประเมินผลโดยใช้ข้อสอบแบบ อัตนัย ซึ่งยิ่งทำให้เป็นการปิดกั้นความรู้ความคิดความสามารถ ประสบการณ์ต่าง ๆ ตลอดจนจินตนาการในการเขียน ที่จะต้องถ่ายทอดหรือแสดงออกมาเป็นงานเขียนของตน (ณรงค์ฤทธิศักดิ์, 2537, หน้า 14) ปัญหาการสอนภาษาไทยในด้านการเขียนเพื่อการสื่อสาร อาจมีสาเหตุมาจากตัวครูในด้านอื่นอีก เช่น ครูไม่ค่อยได้ฝึกทักษะการเขียนให้กับนักเรียนมากเท่าที่ควร เนื่องจากจำนวนนักเรียนในชั้นเรียนมีมากจนครูไม่สามารถตรวจงานได้อย่างละเอียดถี่ถ้วนนัก ทำให้นักเรียนไม่ทราบข้อผิดพลาดของตนเอง ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งสำหรับการสอนเขียนที่จะต้องมีการตรวจ แก้ไขข้อเขียนของนักเรียนและชี้จุดบกพร่องเพื่อนำไปสู่การแก้ไขและพัฒนาปรับปรุงงานเขียน แต่ทั้งนี้นักเรียนไม่มีโอกาสทราบผลย้อนกลับในการแก้ไขงานเขียนของตน จึงอาจทำให้มองไม่เห็นความสำคัญของการเขียนไปในที่สุด (สุจริต เพียรชอบ, 2531, หน้า 11)

สำนักงานทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ (2545, หน้า 4-7) ได้ประเมินคุณภาพของนักเรียนมัธยมศึกษาทางการเขียน โดยสุ่มตัวอย่างจากนักเรียนทั่วประเทศ พบว่าระดับความสามารถของนักเรียนด้านการเขียนมีความแตกต่างกันมาก ผ่านเกณฑ์ประมาณร้อยละ 63.57 ซึ่งหน่วยงานที่ประเมินคุณภาพการศึกษาได้เสนอแนะเกี่ยวกับความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยไว้ว่า ควรพัฒนาทักษะด้านการเขียนให้นักเรียนมีระดับความสามารถสูงให้ใกล้เคียงกันมากขึ้น และเมื่อปีการศึกษา 2544 สำนักงานทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ ได้ดำเนินการประเมินคุณภาพการศึกษาของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 โดยจัดสอบพร้อมกันทั่วประเทศ จำนวน 3 รายวิชาคือ วิชาภาษาไทย วิชาคณิตศาสตร์ และวิชาภาษาอังกฤษ สำหรับวิชาภาษาไทยเป็นการวัดความสามารถด้านการเขียนสื่อสาร โดยให้นักเรียนเขียนเรียงความเรื่อง “เพลงกับชีวิต” หลังจากที่ได้ตรวจและประมวลผลแล้ว กรมวิชาการได้ส่งผลการประเมินพร้อมค่าสถิติระดับ โรงเรียน กลับมายัง โรงเรียนพุทธศรีรังสีพิบูล อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่าระดับความสามารถของนักเรียนอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างต่ำ จำนวนนักเรียน 140 คน คุณภาพอยู่ในระดับปรับปรุงร้อยละ 44.286 คุณภาพอยู่ในระดับพอใช้ร้อยละ 44.286 คุณภาพอยู่ในเกณฑ์ดีร้อยละ 11.429 คะแนนเฉลี่ย 18.379 จากคะแนนเต็ม 40 คะแนน

ปีการศึกษา 2545 กรมวิชาการ ได้ออกคำสั่งเป็นหนังสือราชการกำชับให้โรงเรียนมัธยมศึกษาทุกโรงเรียนปรับเปลี่ยนการวัดและประเมินผลใหม่ โดยกำหนดให้ทุกรายวิชาออกแบบทดสอบเป็นข้อสอบอัตนัย 70% และออกแบบทดสอบเป็นข้อสอบปรนัยเพียง 30% ซึ่งมีผลทำให้โรงเรียนประสบปัญหาเดียวกันคือผู้เรียนไม่สามารถใช้ภาษาในการเขียนสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องช่วยกันแก้ไข และ โดยเฉพาะวิชาภาษาไทยซึ่งถือเป็นแกนหลักและเป็นเรื่องสำคัญที่จะต้องทำให้ผู้เรียนมีความรู้ มีทักษะ มีความสามารถในการใช้ภาษาไทยเขียนสื่อสาร ถ่ายทอดความคิดเรื่องราวลำดับเหตุการณ์ได้อย่างชัดเจน สามารถอธิบาย เลือกใช้ถ้อยคำสำนวน และวิธีเขียนที่เหมาะสมกับผู้รับสาร ข้อความมีสาระสำคัญและเป้าหมายของการเขียนชัดเจน จะเห็นได้ว่า การเขียนมีความสำคัญและเกี่ยวข้องกับทุกรายวิชา ครูผู้สอนจึงควรพัฒนาการสอน โดยเฉพาะการสอนเขียนในวิชาภาษาไทย ถ้ามีการพัฒนาวิธีการสอนที่ดี ก็จะช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของรายวิชาอื่นสูงขึ้นด้วย

การเรียนแบบร่วมมือโดยใช้กิจกรรมแบบ CIRC (cooperative integrated reading and composition) ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นวิธีที่ช่วยปรับปรุงการเรียนให้ดีขึ้น เป็นการสอนการอ่านและสอนการเขียนไปด้วยกัน และเป็นวิธีสอนที่มีการฝึกกระบวนการทำงานกลุ่ม และทักษะการทำงานร่วมกันทางสังคม โดยแต่ละกลุ่มจะประกอบไปด้วยนักเรียนที่เก่ง ปานกลาง และอ่อนอยู่ร่วมกัน ทำกิจกรรมร่วมกัน โดยที่สมาชิกทุกคนต้องร่วมกันรับผิดชอบ ซึ่งในครั้งนี้สมาชิก

จะต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้ประสบความสำเร็จให้ได้ ต้องพยายาม ขนขวายเพื่อพัฒนาตนเองและพัฒนาเพื่อน จะเป็นผลให้นักเรียนแต่ละคนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สูงมากขึ้น และช่วยทำให้นักเรียนแต่ละคนมีความรู้สึกว่าตนเองเป็นบุคคลที่มีคุณค่าต่อสังคมมาก ขึ้น (กรมวิชาการ, 2543, หน้า 85-86)

สลาวิน (Slavin, 1990, pp. 125-126) และคณาจารย์แห่งมหาวิทยาลัย John Hopkins ได้ พัฒนารูปแบบกิจกรรมแบบ CIRC ขึ้น โดยมีความเห็นว่าการสอนเขียนแบบดั้งเดิมจะเรียนแยกส่วน กับทักษะภาษาทางด้านอื่น ๆ ทำให้นักเรียนฝึกเขียนยาก ซึ่งรูปแบบ CIRC นี้สามารถแก้ปัญหาได้ ลักษณะการเรียนการสอนเป็นการยกย่องทีมในการทำกิจกรรม เพิ่มโอกาสและระยะเวลาในการฝึก เขียนให้มากขึ้นบูรณาการกับทักษะอื่น ๆ ไปพร้อมกัน ซึ่งทุกคนจะช่วยกันแก้ปัญหาตามความคิด ที่หลากหลายยึดหลักการสร้างประชาธิปไตยในห้องเรียนหลักคุณธรรมจริยธรรมในการร่วมกัน สร้างงานและพัฒนาความสามารถของตนเอง

พูลศรี กิจเฉลา (2544, หน้า 101-102) ศึกษาเกี่ยวกับความสามารถในการเขียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนมัธยมวัดมกุฎกษัตริย์เขตพระนคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544 พบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรม CIRC กับนักเรียนที่ได้รับการสอนตาม คู่มือครูมีความสามารถในการเขียนภาษาไทยแตกต่างกัน

นอกจากนี้งานวิจัยของอัจฉรา พหลเวชช์ (2544, หน้า 87-89) ศึกษาเกี่ยวกับการใช้การ เรียนแบบร่วมมือพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาม เสนวิทยาลัย ปีการศึกษา 2543 พบว่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านและการเขียนของนักเรียนก่อน เรียนและหลังเรียนของนักเรียนกลุ่มสูง กลุ่มกลาง และกลุ่มต่ำอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างดีมาก

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นว่าวิธีการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนแบบร่วมมือ CIRC น่าจะเป็นวิธีสอนที่พัฒนาการเรียนรู้ทางภาษาและเพิ่มความเข้าใจความสามารถในการเขียนของ นักเรียนได้ ช่วยทำให้นักเรียนมีความสามารถใกล้เคียงกัน ทั้งยังเป็นวิธีการสอนที่สอดคล้องกับ พระราชบัญญัติการศึกษา พุทธศักราช 2542 และการปฏิรูปการศึกษาที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญรู้จัก เรียนรู้ร่วมกันอย่างมีความสุข รับรู้ความสามารถของตนและรับรู้ความสามารถของผู้อื่น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเพื่อการสื่อสารของนักเรียนที่ได้ รับการสอนแบบร่วมมือ โดยใช้กิจกรรมการเรียนการสอนแบบ CIRC (cooperative Integrated reading and composition) กับการสอนตามคู่มือครู

สมมติฐานของการวิจัย

นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือโดยใช้กิจกรรมการเรียนการสอนแบบ CIRC (cooperative integrated reading and composition) มีความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเพื่อการสื่อสารสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1. เป็นแนวทางให้ครูผู้สอนภาษาไทยนำการเรียนแบบร่วมมือ โดยใช้กิจกรรมการเรียนการสอนแบบ CIRC (cooperative integrated reading and composition) ไปพัฒนาใช้ในการสอนทักษะด้านการเขียนภาษาไทยเพื่อการสื่อสารให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
2. เป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนรูปแบบอื่น ๆ ที่เหมาะสมต่อไปในการสอนภาษาไทยด้านการเขียนเพื่อการสื่อสาร
3. เป็นแนวทางในการวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนทักษะด้านการเขียนภาษาไทยเพื่อการสื่อสารต่อไป หรือสาระวิชาอื่นที่มีลักษณะธรรมชาติวิชาที่ใกล้เคียงกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จังหวัดฉะเชิงเทรา

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนพุทธรังสีพิบูล อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา จัดห้องเรียนแบบผลการเรียนภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2545 จำนวน 2 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 28 คน ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 56 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (cluster sampling) แล้วจับสลากเป็นกลุ่มทดลอง 1 ห้องเรียน และกลุ่มควบคุม 1 ห้องเรียน

2. เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง

เนื้อหาที่ใช้ในการทดลองผู้วิจัยเลือกเนื้อหาวิชาภาษาไทย รหัส ท 402 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จากหนังสือเรียนชุดวรรณสารวิจัยกษณัฒ์เล่ม 2 ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533) เนื้อหาตอนที่ 2 เรื่องการเขียนภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร และได้นำการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้กิจกรรมการ

เรียนการสอนแบบ CIRC (cooperative integrated reading and composition) มาพัฒนาและทดลองใช้โดยพิจารณาตามความเหมาะสมกับผู้เรียนและลักษณะของเนื้อหาในบทเรียน

3. ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง

ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง กลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองใช้ระยะเวลาแตกต่างกัน คือ กลุ่มควบคุมใช้เวลา 14 คาบ คาบละ 50 นาที สัปดาห์ละ 2 คาบ รวม 7 สัปดาห์ กลุ่มทดลองใช้เวลา 16 คาบ คาบละ 50 นาที สัปดาห์ละ 2 คาบ รวม 8 สัปดาห์

4. ตัวแปรที่ศึกษา

4.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ วิธีสอนเขียนภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร แบ่งเป็น

4.1.1 วิธีสอนเขียนภาษาไทยเพื่อการสื่อสารแบบร่วมมือโดยใช้กิจกรรมการเรียนการสอนแบบ CIRC (cooperative integrated reading and composition)

4.1.2 วิธีสอนเขียนภาษาไทยเพื่อการสื่อสารตามคู่มือครู

4.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

4.2.1 ความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบ CIRC (cooperative integrated reading and composition) หมายถึง สอนการอ่านและสอนการเขียนเชิงบูรณาการแบบร่วมมือ เป็นรูปแบบที่พัฒนาโดย สลาวิน (Slavin, 1987, p. 106) และคณะอาจารย์ในมหาวิทยาลัย John Hopkins ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยใช้กิจกรรมการเรียนการสอนแบบ CIRC สำหรับสอนการอ่านและสอนการเขียน และสอนทักษะทางภาษา มีการแบ่งกลุ่มผู้เรียนตามระดับความสามารถ แล้วจัดผู้เรียนเป็นทีมย่อยๆ สมาชิกในทีมมีทุกระดับความสามารถคือ เก่ง ปานกลาง และอ่อน จำนวน 4 คน โดยมีลักษณะกิจกรรมดังนี้

1.1 ครูเป็นผู้จัดรูปแบบและให้คำแนะนำในการทำกิจกรรมให้กับนักเรียนก่อนสอน

1.2 การฝึกปฏิบัติภายในทีมเรียนรู้ร่วมกันจากงานที่ครูมอบหมายให้ โดยใช้ใบความรู้ใบงานหรืออุปกรณ์การฝึกอื่น ๆ ขึ้นอยู่กับเนื้อหาที่เรียน นักเรียนจะได้มีการประเมินผู้อื่นทั้งในกลุ่มตนเองและกลุ่มอื่น

1.3 นักเรียนได้ประเมินการเรียนรู้ของตนเองในเรื่องของความรู้หรือทักษะที่ได้รับในบทเรียน

1.4 คะแนนจากการประเมินนักเรียนแต่ละคนจะถูกนำมารวมกันเป็นคะแนนของทีม ซึ่งมีเกณฑ์กำหนดไว้

วิธีสอนโดยใช้กิจกรรมรูปแบบ CIRC นี้ ผู้วิจัยได้นำมาปรับใช้สอนเพื่อพัฒนาความสามารถในการเขียนให้กับกลุ่มตัวอย่าง โดยมีขั้นตอนการสอนดังนี้

1. ขั้นเตรียม

1.1 ครูแนะนำทักษะการเรียนรู้แบบกลุ่ม ให้นักเรียนเห็นถึงประโยชน์ของการทำงานกลุ่ม เกิดความรู้สึกคล้อยตามและมีเจตคติที่ดีต่อการทำงานกลุ่ม ครูแบ่งนักเรียนเป็น 7 กลุ่ม กลุ่มละ 4 คน โดยแบ่งเป็น 1 : 2 : 1 (เก่ง : ปานกลาง : อ่อน) อาศัยข้อมูลจากผลการสอบกลางภาคและคะแนนการสอบก่อนเรียนในการจัดกลุ่ม แล้วแนะนำกิจกรรมกลุ่มที่ต้องร่วมกันฝึกคือ การผลัดกันอ่าน การจับใจความสำคัญ การแสดงความคิดเห็นร่วมกันทุกคน การร่วมกันศึกษาใบความรู้ และร่วมกันทำใบงาน ตามบทบาทที่ได้รับมอบหมายในกลุ่ม

1.2 ครูแจ้งจุดประสงค์ในการเรียนรู้และการร่วมกันทำกิจกรรมกลุ่ม

1.3 ให้นักเรียนเข้านั่งเป็นกลุ่มครูแจกสัญลักษณ์ประจำกลุ่ม และให้ตั้งชื่อประจำกลุ่ม

1.4 ครูให้ความรู้ความเข้าใจเพิ่มเติมเมื่อนักเรียนมีกลุ่มประจำแล้ว ถึงเรื่องความหมายของการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้กิจกรรม CIRC ซึ่งสรุปไว้บนกระดานว่า เป็นการร่วมมือกันทำงานเพื่อให้บรรลุจุดหมาย ทุกคนยอมรับจุดหมายปลายทางร่วมกัน และเมื่องานเสร็จแล้วทำให้ทุกคนเกิดความพึงพอใจร่วมกัน

1.5 ครูอธิบายถึงลักษณะการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้กิจกรรม CIRC ว่ามีลักษณะดังนี้

1.5.1 ลักษณะของกลุ่มจะมี 4 คน ตามที่ครูแบ่งให้ และจะมีนักเรียนที่มีความสามารถแตกต่างกันทั้งเก่ง ปานกลาง และอ่อน

1.5.2 เป้าหมายของกลุ่มคือความสำเร็จของงานที่ได้รับมอบหมายให้ทำ

1.5.3 การทำงานมีการแบ่งงาน แบ่งหน้าที่กันชัดเจนและมีการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

1.5.4 การใช้คำพูดของสมาชิกในกลุ่มต้องให้กำลังใจ ยอมรับข้อดีและข้อชมเชยของสมาชิกในกลุ่ม

1.5.5 สมาชิกที่เป็นผู้นำกลุ่มจะแบ่งงาน ให้คำแนะนำในการทำงาน รวมทั้งกำหนดเวลาเพื่อให้งานนั้น ๆ บรรลุเป้าหมาย ส่วนสมาชิกที่เป็นผู้ตามควรรับฟังความคิดเห็นของผู้นำและยอมรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกทุกคนในกลุ่ม

1.5.6 ในกิจกรรมการเรียนการสอนสมาชิกทุกคนจะต้องอ่าน เพื่อนำไปสู่การเขียนในรูปแบบต่าง ๆ ได้อย่างสอดคล้องกัน

1.5.7 ผู้แทนกลุ่มจะนำเสนอผลงานที่ทำสำเร็จแล้วให้กลุ่มอื่นได้ทราบ ถ้ามีอะไรติดขัดทุกคนจะต้องช่วยเหลือกัน

1.5.8 คะแนนรวมที่ได้จากการทำใบงานและทำแบบทดสอบท้ายแผนการสอนจะแสดงให้เห็นถึงความสำเร็จของกลุ่ม

1.5.9 ระดับของคะแนนที่ได้รับจากการทำงานของตนเอง ของครูและของเพื่อน จะชี้ให้เห็นถึงความร่วมมือในการทำงานซึ่งมี 5 ระดับ คือ ดีมาก(5) ดี(4) ปานกลาง(3) พอใช้(2) ควรปรับปรุง(1)

1.6 เมื่อได้กลุ่มเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ให้สมาชิกภายในกลุ่มเลือกประธานให้เป็นผู้ประสานงาน เลือกผู้จัดบันทึกหรือเลขานุการ ประจำกลุ่ม

2. ขั้นสอน

2.1 นำเข้าสู่บทเรียน โดยสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องความจำเป็นที่จะต้องใช้การอ่านประกอบการเขียน โดยมุ่งเน้นการวัดความสามารถด้านการเขียนในรูปแบบต่าง ๆ คือ การเขียนย่อความ การเขียนเรียงความ และการเขียนแสดงความคิดเห็น ไปตามลำดับไปที่ละเรื่อง

2.2 ในการเรียนเรื่องการย่อความครั้งที่ 1 ให้นักเรียนอ่านเนื้อเพลงกลุ่มละ 1 เพลง แล้วให้ช่วยกันย่อใจความสำคัญของเพลง จากนั้นให้ศึกษาใบความรู้เรื่องการเขียนย่อความและให้มีการปรับปรุงพัฒนาการเขียนย่อความใหม่ ครั้งที่ 2 ให้นักเรียนภายในกลุ่มแยกกันไปอ่านเรื่องที่ครูมอบหมายให้ตามศูนย์ต่าง ๆ 4 ศูนย์ แล้วให้กลับมาเข้ามารวมกลุ่ม สรุปความที่ได้จากการไปอ่านมาจากศูนย์ต่าง ๆ 4 ศูนย์แล้วเรียบเรียงสรุปให้สัมพันธ์เป็นเรื่องเดียวกัน ในการเรียนเรื่องการเขียนเรียงความให้นักเรียนในแต่ละกลุ่มแต่งประโยคตามความคิดของตนเองตามหัวข้อเรื่องที่ครูกำหนดให้ แล้วให้ช่วยกันนำประโยคต่าง ๆ มาเรียงร้อยแต่งต่อกันเป็นเรื่องต่อไปจนจบ หลังจากนั้นให้ศึกษาใบความรู้พร้อมตัวอย่างการเขียนเรียงความ และฝึกให้นักเรียนทุกคนได้เขียนเรียงความ การเรียนเรื่องการเขียนแสดงความคิดเห็นครั้งที่ 1 ศึกษาหลักการเขียนแสดงความคิดเห็น อ่านและศึกษาบทความต่าง ๆ จากหนังสือสิ่งพิมพ์ที่เป็นการเขียนแสดงความคิดเห็น ครั้งที่ 2 ฝึกเขียนแสดงความคิดเห็นและจัดนิทรรศการการแสดงความคิดเห็นเรื่องใดเรื่องหนึ่งตามที่ตกลงกัน

3. ขั้นทำกิจกรรม

3.1 นักเรียนทุกคนศึกษาใบความรู้หรืออุปกรณ์การฝึกอื่น ๆ ที่ครูเตรียมไว้ให้ตามลำดับโดยเรียงจากการเรียน เรื่องการเขียนย่อความ การเขียนเรียงความ และการเขียนแสดงความคิดเห็น ในการฝึกเขียนทุกรูปแบบจะต้องใช้กระบวนการอ่านให้สัมพันธ์สอดคล้องกับกระบวนการเขียนแต่ละประเภท

3.2 นักเรียนทุกคนช่วยกันทำงานเป็นทีมตามลำดับขั้นตอน ตามลักษณะที่ไปงาน หรืออุปกรณ์การฝึกกำหนด โดยร่วมกันคิดวางแผนการทำงาน แสดงความคิดเห็นแย้งหน้าที่กัน รับผิดชอบ และถือปฏิบัติความรับผิดชอบต่อกันอย่างชัดเจน ตลอดจนสามารถปรับตัวเข้าหากันได้

4. ขั้นสรุปและประเมินผล

4.1 สมาชิกในกลุ่มช่วยกันนำเสนอผลงานเป็นทีม

4.2 สมาชิกในกลุ่มอื่น ๆ ร่วมแสดงความคิดเห็น

4.3 นักเรียนทุกคนทำแบบทดสอบย่อย หรือใบงานท้ายแผนการสอนเมื่อจบบทเรียนในแต่ละเรื่อง

4.4 ครูแจ้งผลการประเมินกระบวนการทำงานกลุ่ม

2. การสอนตามคู่มือครู หมายถึง วิธีจัดการเรียนการสอนตามคู่มือครูภาษาไทย รหัส ท 402 ชุดวรรณสารวิักษณ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนต่อไปนี้

2.1 ขั้นครูชี้แจงจุดประสงค์การเรียนรู้

2.2 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน โดยมีการสนทนา ชักถาม เพื่อเร้าความสนใจ

2.3 ขั้นดำเนินการสอน ครูดำเนินการสอนตามเนื้อหาในบทเรียน ที่กำหนดไว้ มีการสนทนา อภิปราย ชักถามร่วมกันในชั้นเรียน และทำกิจกรรมในใบงาน

2.4 ขั้นสรุป ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปบทเรียน

2.5 ขั้นวัดผลประเมินผล ครูให้นักเรียนทำแบบประเมินตนเอง แบบประเมินเพื่อน ทดสอบย่อย หรือแบบฝึกหัดท้ายเรื่อง

3. ความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในการใช้ภาษาแสดงความรู้ ความคิดประสบการณ์ การใช้ถ้อยคำสำนวน การนำเสนอเรื่อง การใช้ภาษาสื่อความหมาย การขยายความ การลำดับความให้ถูกต้องเหมาะสม โดยแสดงออกในงานเขียนรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ การเขียนย่อความ การเขียนเรียงความ และการเขียนแสดงความคิดเห็น ซึ่งวัดความสามารถได้จากคะแนนการตอบแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเพื่อการสื่อสารที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และแบบทดสอบนี้ได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว

4. แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร หมายถึง แบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยให้สอดคล้องตรงกับจุดมุ่งหมาย เนื้อหา และจุดประสงค์การเรียนรู้ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533) กรมวิชาการ

กระทรวงศึกษาธิการ วิชาภาษาไทย รหัส ท 402 และให้สอดคล้องกับสาระและมาตรฐานการเรียนรู้
ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน(พุทธศักราช 2544) อีกด้วย เป็นแบบทดสอบความเรียงให้เขียน
ตอบ จำนวน 3 ข้อ เป็นการวัดความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร ในขั้นพื้นฐาน

5. การเขียนภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร หมายถึง การเขียนที่แสดงออกมาในรูปแบบการ
เขียนย่อความ การเขียนเรียงความ และการเขียนแสดงความคิดเห็น สามารถใช้ภาษาแสดงความรู้
ความคิดประสบการณ์ การใช้ถ้อยคำสำนวน การนำเสนอเรื่อง การใช้ภาษาสื่อความหมาย การ
ขยายความ การลำดับความให้ถูกต้องเหมาะสม